

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра садівництва ім. проф. В.Л. Симиренка

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан агробіологічного факультету

_____В.П. Коваленко

“_____” _____ 2024 р.

«СХВАЛЕНО»

на засіданні кафедри садівництва

ім. проф. В.Л. Симиренка

Протокол № 12 від «22» травня 2024 р.

Завідувач кафедри

_____Б.М. Мазур

«РОЗГЛЯНУТО»

Гарант ОП «Садівництво

та виноградарство»

_____В.П. Коваленко

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ДЕКОРАТИВНЕ САДІВНИЦТВО І КВІТНИКАРСТВО**

спеціальність 201 «Агрономія»

освітня програма «Агрономія»

факультет агробіологічний

Розробник: к.с.-г.н., доцент Шевчук Н.В.

Київ – 2024 р.

Опис навчальної дисципліни Декоративне садівництво і квітникарство

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	бакалавр	
Спеціальність	201 «Агрономія»	
Освітня програма	«Садівництво та виноградарство»	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Вибіркова	
Загальна кількість годин	165	
Кількість кредитів ECTS	5,5	
Кількість змістових модулів	2	
Форма контролю	Іспит	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	4	4
Семестр	8	8
Лекційні заняття	30 год.	4 год.
Практичні заняття	45 год.	6 год.
Самостійна робота	90 год.	
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання:	5 год.	

1. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Поряд з набуттям знань та умінь з виробництва зернових, технічних культур, а також плодів, овочів і винограду в підготовці фахівців зі спеціальності "Агрономія" важливим елементом є оволодіння основними технологіями створення декоративних зелених насаджень. Це є особливо актуальним за сучасної складної екологічної ситуації у містах і селах України.

Метою вивчення дисципліни "Декоративне садівництво та квітникарство" є набуття студентами знань з біології декоративних рослин, способів їх розмноження, ознайомлення з асортиментом деревних і трав'янистих (квіткових) декоративних рослин різноманітних напрямків

використання, а також освоєння технологій створення зелених насаджень та догляду за ними.

В результаті вивчення курсу "Декоративне садівництво і квітникарство" студент повинен **знати**:

- асортимент декоративних рослин, їх систематику і класифікацію;
- необхідність врахування природно-кліматичних умов, відмінностей рельєфу та гідрології, механічного складу, вологості та родючості ґрунтів;
- способи розмноження декоративних рослин (насінням, кореневищами, цибулинами, відсадками, живцями, кореневими паростками, щепленням тощо);
- основні елементи зелених насаджень (газони, клумби, рабатки, арабески, алеї, лінійні насадження, боксети, живоплоти, бордюри, перголи, солітери, куртини, та ін.);
- системи зелених насаджень та їх основні елементи (парки, сквери, бульвари, сади, тощо);
- технології створення зелених насаджень та догляду за ними .

В результаті освоєння курсу дисципліни студент повинен **вміти**:

- працювати з документацією щодо закладання зелених насаджень ;
- розрахувати потрібну кількість насіння та садивного матеріалу ;
- вирощувати розсаду та садивний матеріал декоративних рослин;
- провести підготовчі роботи та розмітку площі;
- організувати закладання насаджень;.
- організувати догляд за насадженнями різних типів.

Набуття компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати фахові спеціалізовані складні задачі та практичні проблеми професійної діяльності у садівництві і виноградарстві або у процесі навчання, що передбачає застосування положень і методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК):

- ЗК 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК 7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

- СК 3. Знання та розуміння основних біологічних і агротехнологічних концепцій, правил і теорій, пов'язаних з вирощуванням сільськогосподарських та інших рослин.
- СК 4. Здатність застосовувати знання та розуміння фізіологічних процесів сільськогосподарських рослин для розв'язання виробничих технологічних задач;

Програмні результати навчання (ПРН):

- ПРН 7. Демонструвати знання і розуміння принципів фізіологічних процесів рослин в обсязі, необхідному для освоєння фундаментальних та професійних дисциплін
- ПРН 10 . Аналізувати та інтегрувати знання в обсязі, необхідному для спеціалізованої професійної роботи у галузі садівництва та виноградарства.
- ПРН 11. Ініціювати оперативне та доцільне вирішення виробничих проблем відповідно до зональних умов.
- ПРН 13. Проектувати та організовувати заходи вирощування високоякісної сільськогосподарської продукції відповідно до чинних вимог.

2. Програма та структура навчальної дисципліни

для повного терміну денної (заочної) форми здобуття вищої освіти

Програма дисципліни Декоративне садівництво і квітникарство

Змістовий модуль 1. Класифікація та асортимент декоративних рослин

Тема 1. Історія художнього садівництва, стилі та напрямки розвитку

Поняття про декоративне садівництво, його роль в житті людини. Головні стилі садово-паркового мистецтва. Регулярний та іррегулярний стилі, їх характерні ознаки, відомі історичні парки, створені у цих стилях. Основні етапи історії садово-паркового мистецтва у світі та Україні. Сучасні тенденції у декоративному садівництві. Вимоги, яким повинні відповідати декоративні насадження.

Тема 2. Класифікація декоративних рослин.

Класифікація декоративних рослин за морфологічними ознаками (життєвими формами). Деревні рослини. Поняття про дерева, кущі, деревоподібні ліани, проміжні форми деревних рослин. Трав'янисті рослини. Поняття про літники (однорічники), дворічники та багаторічники. Ботанічна класифікація декоративних рослин, правила написання назв різних ботанічних рангів. Поняття про вид, сорт, гібрид, садову форму. Класифікація декоративних рослин за відношенням до абіотичних факторів довкілля: температури повітря, світла, води.

Тема 3. Деревні декоративні рослини. Класифікація та базовий асортимент

Поняття про дендрологію. Роль деревних рослин у декоративному садівництві. Класифікація дерев за основними морфобіологічними ознаками (висота, довговічність, швидкість росту, форма крони). Основні види і садові форми дерев, які належать до кожної з груп. Класифікація кущів за висотою, швидкістю росту та іншими морфологічними ознаками та їх базовий асортимент.

Тема 4. Класифікація та базовий асортимент квіткових культур.

Поняття про квітникарство. Класифікація квіткових культур за життєвими циклами та морфологічними ознаками. Однорічники (красивоквітучі, декоративнолистяні, ґрунтопокровні, сухоцвіти, ліани). Основні представники перелічених груп, їх декоративні якості та особливості використання. Дворічники, перелік базових видів, особливості вирощування. Зимуючі і не зимуючі багаторічники. Класифікація багаторічників за типом підземних органів (кореневі і кореневищні, цибулинні, бульбоцибулинні, бульбокорові). Характеристика основних видів багаторічників, особливості їх вирощування.

Змістовий модуль 2. Види декоративних насаджень. Особливості їх створення і утримання

Тема 1. Види і елементи декоративних насаджень.

Класифікація декоративних насаджень за призначенням: насадження загального користування (парки, лісопарки, сквери, бульвари); насадження обмеженого користування (сади біля шкіл, дитячих садків, санаторіїв тощо); спеціальні насадження (ботанічні сади, антиерозійні насадження, спортивні газони); насадження індивідуального користування (присадибні, дачні сади).

Елементи декоративних насаджень (солітери, групи, куртини, масиви), квітники (клумби, рабатки, міксбодери та ін.), газони (партерні, звичайні, лучні, квіткові...).

Тема 2. Декоративний плодовий сад.

Історія формового садівництва, його використання в сучасному декоративному садівництві. Класифікація штучних форм плодових дерев (кордони, шпалери, об'ємні класичні і довільні форми). Особливості формування штучних крон (вибір садивного матеріалу, використання опори, регулювання росту і плодоношення. Асортимент плодових культур для декоративного саду. Система догляду за декоративним плодовим садом.

Тема 3. Технології створення декоративних насаджень та догляду за ними.

Основні етапи проектування декоративних насаджень (ситуаційний план, опорний план, дендрологічна відомість, розміточні та посадкові

креслення). Особливості закладання декоративних насаджень. Техніка садіння дерев і кущів, закладання квітників. Основи догляду за декоративними насадженнями (зрошення, обрізування, захист від шкідників і хвороб), моніторинг стану насаджень.

Структура дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Класифікація та асортимент декоративних рослин												
Тема 1. Історія художнього садівництва, стилі та напрямки розвитку	18	2	4			12	2	1		1		
Тема 2. Класифікація декоративних рослин.	24	4	6			12		-		-		
Тема 3. Деревні декоративні рослини. Класифікація та базовий асортимент	21	4	6			11	2	1		1		
Тема 4. Класифікація та базовий асортимент квіткових культур.	21	5	6			10	1			1		
Разом за змістовим модулем 1	82	15	22			45	5	2		3		
Змістовий модуль 2. Види декоративних насаджень. Особливості їх створення і утримання												
Тема 1. Види і елементи декоративних насаджень	21	4	6			11	2	1		1		
Тема 2. Декоративний плодовий сад.	21	5	6			10	1			1		
Тема 3. Основи проектування, технології створення декоративних насаджень та догляду за ними.	41	6	11			24	2	1		1		
Разом за змістовим модулем 2	83	15	23			45	5	2		3		

Усього годин	165	30	30		90	10	4		6		
--------------	------------	-----------	-----------	--	-----------	-----------	----------	--	----------	--	--

3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вегетативне розмноження деревних декоративних рослин	2
2	Вегетативне розмноження квіткових рослин	4
3	Насіннєве розмноження декоративних рослин	4
4	Вирощування розсади однорічників	4
5	Асортимент деревних декоративних культур	4
6	Асортимент декоративних кущів	2
7	Асортимент квіткових культур	4
8	Оцінка декоративних якостей квіткових культур (заняття на колекційній ділянці ІС НААН України)	4
9	Декоративні якості деревних рослин (заняття в БС НУБіП України).	3
10	Формовий плодовий сад (заняття в НБС ім. М.М.Гришка)	4
11	Садові землі та їх суміші	2
12	Техніка садіння розсади та садивного матеріалу у насадженнях різних типів	4
13	Газонні трави. Технологія створення газона.	4

4. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Відомі регулярні парки світу	10
2	Відомі іррегулярні парки світу	10
3	Сучасні та історичні квіткові локації	10
4	Природні парки України (Софіївка, Олександрія, Тростянець)	10
5	НБС ім. М.М. Гришка, визначні колекції і експозиції	10
6	Виготовлення ескізів квітників різних видів та підбір рослин для них	10
7	Складання технологічної карти догляду за декоративними насадженнями	10
8	Тенденції в декоративному садівництві в умовах глобального потепління	10
9	Нові квіткові культури	10

5. Засоби діагностики результатів навчання

- екзамен,
- модульні тести,
- розрахункові роботи,
- захист лабораторних та самостійних робіт.

6. Методи навчання:

- лекції,
- лабораторні заняття,
- метод демонстрацій,
- тезування навчально-методичної літератури,
- відеометод,
- виконання завдань.

Для глибшого ознайомлення з досягненнями у декоративному садівництві і квітникарстві плануються виїзні екскурсії у НБС ім. М.М. Гришка, КП «Краєвид» тощо.

7. Методи оцінювання:

- екзамен,
- усне або письмове опитування,
- захист лабораторних робіт,
- модульне тестування.

8. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти. Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про уведення в дію від 26.04.2023 р. протокол № 10)

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна та результати складання
	екзамену
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

-
- Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу здобувача вищої освіти з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$.

8. Навчально-методичне забезпечення

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни
<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=2305>
- конспекти лекцій та їх презентації;
- підручники, навчальні посібники;
- методичні матеріали щодо вивчення навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти денної форм здобуття вищої освіти;
- таблиці, графіки, відеофільми;
- натуральні зразки в колекційному насадженні НЛ «Плодоовочевий сад»;
- зразки насіння квіткових культур;
- зразки садивного матеріалу деревних декоративних та багаторічних квіткових культур.

9. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Білоус В.І. Декоративне садівництво (основи квітництва, дендрології та озеленення): Підручник. – Умань, 2005. – 296 с.
2. Декоративне садівництво. Словник спеціальних термінів / Н.В. Шевчук – К., Компринт, 2018. – 76 с.
3. Єжов В.М., Гриник І.В. Рослинництво декоративних культур.-К.: ПП «Укрсіч»,2017.-304 с.
4. Прокопчук В.М., Мазур В.А. Декоративне садівництво і квітникарство: Навчальний посібник. –Вінниця, 2010, - 169 с.

Допоміжна література

1. Білоус В.І. Садово-паркове мистецтво. Коротка історія розвитку та методи створення художніх садів. – К., 2001. – 299 с.
2. Бунин В.А. Цветоводство. Практикум. – Львов, 1987. – 94 с.
3. Декоративне садівництво і квітникарство: Навчально-методичний посібник/ С.В. Роговський, Л.А. Козак, І.В. Тімонов та ін. – Білоцерківський НАУ, 2009. – 153 с.
4. Калініченко О.А., Пушкар В.В., Кузнецов С.І. Деревя та кущі України. Порайонний асортимент. – Київ: Держ. Ком. Буд, 2000. – 187 с.
5. Колісніченко О.А. Декоративна дендрологія. – К.: Вища школа. 2001. – 286 с.
6. Кучерявий В.П. Озеленення населених місць.: Підручник. – Львів: Світ, 2005. – 454 с.
7. Маурер В.М. Декоративне розсадництво. Навчальний посібник.

- Вінниця: Нова книга, 2007. – 264 с.
8. Черевченко Т.М. Довідник квітникаря-любителя. – К.: Урожай, 1994.
  9. Шайтан И.М., Клименко С.В. Декоративный плодовый сад. – Киев: Урожай, 1988, - 224 с.

Інформаційні ресурси

1. <https://www.vahsad.ua/>
2. <https://www.systopt.com.ua/article-vyroshhuvannya-kvitiv-v-teplyci>
3. <https://www.epravda.com.ua/publications/2019/09/19/651632/>
4. <https://news.agro-center.com.ua/eco-farming/zarobljaiemo-na-prekrasnomu-jak- viroshhuvati-kviti-v-teplici.html>
5. <https://www.youtube.com/watch?v=QXPbvs2cVkU>
6. https://www.youtube.com/watch?v=3q-nfBA_dNI